

PARTISAANIEN HYÖKKÄYS LOKKAAN

Siiri Alakorva-Balagović

Herkällä siveltimellä karkealle pinnalle, 2011

Perjantaina 14.7.1944 isäni Eemeli Alakorva tuli kovalla vauhdilla kiihtyneenä keittiöön, jossa olin äidin kanssa. Äiti oli iltapäiväkahvilla, korviketta juomassa. Isä sai sanottua. ”Lokka on tulessa!” Ryntäsimme pihalle. Isä osoitti korkeaa savupilveä, joka kohosi metsän takaa Lokan suunnasta. kysyin isältä: ”Onko se varmasti Lokka?” Isä, silloin 59-vuotias kokenut ja varma ilmansuuntien asiantuntija, katsoi minua, juuri neljätoista vuotta täyttäneitä epäilevää tytärtänsä, hiukan kuin halveksien ja vastasi: ”Siitä olen varma.” Tiesin partisaanien tulleen Lokkaan.

Äitini Selma lähti heti pihalta kamariin soittamaan Lokkaan isän siskolle Elina-tädille, joka oli posti- ja puhelinaseman hoitaja, kuten äitinikin Korvasessa. Kukaan ei vastannut. Se oli selvä merkki, että jotakin on vialla. Sen jälkeen äiti soitti Vuotson majatalon pitäjälle ja postinhoitajalle rouva Elina Kaskelle. Hänellä ei ollut aavistustakaan tapahtuneesta.

Isä oli nähnyt jo kuluvalle viikolla savua Lokan suunnalta läheltä kyläämme. Muutamia sotilaita oli Korvasessa turvanamme. Osa heistä asui talossamme. Isä oli ilmoittanut huomionsa savuista sotilaille, mutta he eivät olleet siihen reagoineet, vaikka isä oli osoittanut heille savun tarkan nousukohtan.

Lokan tuhoamisiltapäivänä me kaikki pienen Korvasen kylän kynnelle kykenevät asukkaat olimme omilla pihoiillamme katseet suunnattuina savupatsaaseen, joka laajeni ja tummeni. Vilkaisin oikealle puolelle naapuriin Sammeliin eli Saima-tätini talon suuntaan varmistaakseni, olivatko he huomanneet savun. Väki seisoi pihalla. Vasemmalla naapuritalon vierustalla haavikko peitti osan näköalastani.

Koko kylä oli elänyt partisaanipelossa jo muutaman vuoden. Yliluirolta Maggojen taloista eloonjääneet oli siirretty asumaan Korvaseen. Partisaanit olivat tappaneet aiemmin kahdesta Maggan talosta seitsemän ihmistä ja kaikki Seitajärven asukkaat muutama päivä ennen Lokan tuhoa. Nämä naapurikylien surmatyöt olivat kylväneet meihin jatkuvan pelon. Isä sanoi, ettei kestä kauaa ennen kuin pyssymiehet ilmestyvät kyläämme, sillä matka suoraan metsien kautta on lyhyt. Vihollinen ei tule tietä pitkin. Pelko ahdisti. Piholla seisoskelu yhdisti kylän asukkaita. Olimme näkömatkan päässä toisistamme. Kukaan ei lähtenyt töihin. Äitini sekä sisareni Elvi ja Kirsti joutuivat kuitenkin hoitamaan navetassa välttämättömät iltatyöt. Aika kului hitaasti. Metsän takaa savu alkoi madaltua ja vähetä.

Pihalla seistessämme isä huomasi Elina-siskonsa miehen Ale Lokan tuleva naapuritalon pihan kautta meille.

”Ale on hengissä”, isä totesi. Ale kiiruhti istumaan lasiverantamme penkille. Hän oli yltä päältä hiessä.

”Selma, tuo harmajaa. Minulla on kauhia jano!” Ale pyysi. Äiti toi harmajaa, kirnupiimää.

Ale sanoi: ”Kattoppa Elvi tuota minun jalkaa. Miksi se on niin kipiä? Onko se kenkä hieronu siihen rakon?” Elvin yrittäessä ottaa kenkää jalasta sekä Elvi että isä totesivat yhteen ääneen: ”Siitähän on mennyt kuula.”

Kokoonnuimme 74-vuotiaaan Alen ympärille.

”Elina meni portaille katsomaan sitä pauketta ja hänet ammuttiin siinä. Minä pakenin ikkunasta ja tulin metsien kautta. En ole ottanut yhtään askelta maantiellä. En tiedä miten on Irman laita.” Ale kertoi.

Kun Elvi oli puhdistanut ja sitonut haavan, saatiin Ale toimitettua autolla Sodankylän sairaalaan. Vasta myöhään illalla alkoi tulla kauhutietoja Lokan hirmuisista tapoista. Tätini ja serkkuni kuoleman lisäksi järkytyin kuullessani kansakoulun kellariin palaneista Kumpulan perheen kuudesta pienestä lapsesta, jotka olivat menehtyneet sinne yhdessä äitinsä kanssa. Vain perheen isä ja yksitoistavuotias tytär pelastuivat.

Tämä perheenisä oli puolustanut kylää ja taistellut sinne hyökänneitä partisaaneja vastaan, ja juuri hänelle piti tapahtua tuollainen perhetragedia!.

Sinä yönä ei Korvasessa uskallettu mennä nukkumaan. Kuuntelin koko yön noita kauheita kertomuksia. Kuorma-autoilla kuljetettiin Sodankylään kuolleita ja haavoittuneita. Osa haavoittuneista menehtyi matkalla sairaalaan. Kuolleita oli yhteensä kaksikymmentäkolme. Vasta sunnuntaina 16.7.1944 Korvasen alaikäiset lapset, äidit ja vanhukset kuljetettiin evakkoon Sodankylän Syväjärvelle ja siitä edelleen syyskuun puolivälissä Kannukseen. Lapin sota oli alkamassa. Isä ja kaksikymmentävuotias Elvi-sisko joutuivat jäämään hevosten ja lehmien kanssa Korvaseen aina syyskuulle saakka. Vasta silloin he matkasivat kävellen karjan kanssa Ruotsiin. Molemmat veljeni olivat rintamalla.

Sunnuntaina, viisi päivää ennen Lokan surmatöitä, olin saanut vanhemmiltani luvan käydä Posti-Anten kanssa katsomassa Elina-tätiä sekä kolmentoista vuoden ikäistä serkkuani Irmaa, jonka isä oli kaatunut talvisodassa. Irma asui ukkinsa ja mummonsensa kanssa Ale ja Elina Lokan talossa. Sain polkupyöräretkelle kaveriksi luokkatoveri Elsa-Kaarinan. Hän oli pelastautunut Yliurolle Maggojen taloihin tehdyistä surmatöistä, koska asui äitinsä ja sisartensa kanssa evakkona Korvasessa. Aurinkoisena pyhäpäivänä Posti Anten (tunnettu myöhemmin naivistitaitelija Andreas Alariestona) ja meidän tyttöjen turvaksi määrättiin suomalainen nuori sotilas. Muina päivinä Posti-Ante kuljetti postia yksikseen. Anten ehdotuksesta pidimme taukoa Vuollosselässä, hiekkaisessa mäntymetsässä, jotta jaksaisimme polkea Lokkaan asti. Lokassa Elina-täti iloisena ja vieraanvaraisena tarjoili meille kampanisua ja juotavaa. Irma, jonka kanssa kävin usein vilkkaita puhelinkeskusteluja, oli täysin hiljaa. Ehkä hän oli hämmästynyt seurassani olleesta hänelle aivan vieraasta työstä. Irma-serkku ja Elina-täti saivat elää sen jälkeen vain neljä päivää.

Muuta vuosikymmen jälkeenpäin saimme kuulla, että venäläiset partisaanit olivat vierailleet Lokassa ja kertoneet nähneensä sunnuntaina 9.7.1944 posteljoonin, kaksi tyttöä ja sotilaan, mutta päättäneet olla koskematta heihin. Sen sijaan partisaanit hyökkäsivät Posti-Anten kimppuun kolme päivää myöhemmin samassa paikassa, missä olimme pitäneet tauon, ja ryöstivät koko arvo- ja kirjepostin. He antoivat kuitenkin Anten jatkaa lehtipostin kanssa Lokkaan. Anten postinkuljetus loppui siihen päivään.